

Erengisle Sunesson jarl väljer sin gravplats i Vadstena kloster jämte sin hustru Ingeborg och testamenterar med sina vänners och släktingars samtycke för sitt själågagn och sin syndaförlåtelse till systrarna och bröderna i detta kloster följande egendomar och räntor. I Ålems socken: av mäster Jöns 2 mark penningar, av Harald Olofsson i Bäckertorp 18 öre, av Ingeld där 18 öre, av Gudmund Gran där ½ mark, av Ragvald "Cauta" där ½ mark, av Olof Kare där 2 öre, av Peter Koppare där 2 öre, i Ödebo 9 öre, av Peter Lang 9 öre och i Häggemåla 3 öre. I Mönsterås socken: i Mönsterås (by) 3 öre, i Åsevad 9 öre, i Mölstad 18 öre, i Habbestorp 12 öre och av samma torp 9 öre, i Gränebo 3 öre, i Ingebo 3 öre och i Krokstorp 3 öre. I Högsby socken: i Mellby 7 ½ öre, i Långemåla 18 öre och 5 öre på samma plats, i Släthult 18 penningar, i Böta 3 ½ öre, i Bötterum 6 ½ öre, i Gillberga 1 öre, i Ekeby 3 öre, i Hammarby 6 öre och i Västramark 2 ½ öre i Hammarby fjärding. Utfärdarna ska under sin livstid uppbära avkastningen från dessa egendomar. Om de byter någon av egendomarna mot andra bättre eller bättre belägna egendomar gör de detta för klostrets långsiktiga behov och inte för egen skull. Erengisle Sunesson och Ingeborg avhänder sig dessa egendomar, liksom de bättre gods som de bättre vad som skrivits kan tänkas byta till sig, med full äganderätt till Vadstena kloster och lovar att ingen av deras arvingar, född eller ofödd, hädanefter ska kunna hindra, klandra eller återkalla detta.

Brevet beseglas av biskop Nils (Hermansson) i Linköping, herr Karl (Ulfsson) av Tofta, herr Birger Ulfsson, Bo Jonsson, utfärdarens systerdotter fru Kristina (Ulfsdotter) i Fågelvik och herr Bengt Filipsson samt av utfärdaren.

Orig. på perg. (34,4 x 16,4 cm, uppveck 1,3 cm; 22 rader), Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11213.

Tryckt: Dipl. Norv. VIII, nr 202.

Regest: RPB nr 1336; Reg. Norv. VII, nr 728.

Om Erengisle Sunesson (båt), titulärjarl av Orkneyöarna, och hans tredje hustru Ingeborg Magnusdotter (Ulvåsaätten) se ÄSF I, s. 92. Om Erengisles syskonbarn Karl Ulfsson och Kristina Ulfsdotter till Fågelvik (Sparre av Tofta) se ÄSF I, s. 87 f.

Om de uppräknade egendomarna i Ålems, Mönsterås och Högsby socknar se DMS, Småland 4:2.

Om Västramark, ett gränsområde i Handbörds hära västra del, se DMS, a.a., s. 26.

Om Hammarby fjärding som belägg på en tidig fjärdingsindelning i Högsby socken, se DMS, a.a., s. 79.

Erengisle Sunesson tycks ursprungligen ha upprättat testamentet enbart för sig och först senare fört in hustrun, vilket visas av det faktum att fru Ingeborgs namn tillagts liksom av de på rasur skrivna pronomina i plural ('vi', 'vår' o.s.v.) som ersätter singularformer (se textnoter nedan).

Jn nampdh ffadhers ssons oc thes helgha anda / Jak Eringisl · Swnasson jerl / medh astundelikom hwg oc ffulkomplikom kerlich ij helbrogdnom likama medh Gudz wilia / haffwer iak thencth min griffto stadh at haffwa ij Wastena closter ^aok minna hwstru Ingeborgha^a / oc ther sama stadh vare^b sieel nokra helssso at gøra / ij nokrom myllom · gerningom / medhan encte er wissare en dødhin / oc encte owissare en hans time / holkin daglika nalkaz / Thy medb beradhno modhe ij varum^c godhom wilia oc · ffulkomplikom kerlich / oc medb alle ganzske samptykkio vara^d wina / oc ffrenda radhe / ffore ewinneliko helssso / rÿcth / hwgnadh / oc andelich aminnilsse vara^e sieel · at haffwa / badhe / os^f liffwande / oc dødnom / aff allom / oc allom mydzskund samplikom oc gudlikom gerningom / sÿstranna / oc brødh-ranna ij Wastena closter swa aff koma skulandom som nw til warandom / giffwer iak til fförlatelse vara^g synda / oc thera / betrilssse^h / jn til Wastena closter / thessen gooz ssom her nempnas / Fførst ij Aleme sokn · landboo gooz oc affgielth · aff mester Jønisse twa mark peninga / aff Haralde Olaffson ij Bekkiathorppe atertan øra / aff Ingielle ther samastadh · atertan øræ / aff Gudmundeⁱ Graan ther samastadh ena halff mark / aff / Ragualle Cautaj

thersamastadh ena halff mark / aff Olawe Kara ther samastadh twa øræ / aff Petare Coppara ther samastadh twa øra / aff Ødhebodhom nio øra / aff Petare Lang nio øra / aff Heggamala thre øra / Aff Mølstadha sokn · aff Mølstadha aass thre øra / aff Hasauadhi nio øra / aff Mølstadhum atertan øra / aff Hagbardhatorppe tholff øra · oc aff sama thorppe nio øra / aff Grenibodhom thre øra / aff Ingabodom^k thre øra / aff Crokstorpp thre øra / Aff Hogxbý sokn / aff Medalbodom halff atwnde øre / aff Langamalom atertan øra / oc ther samastadh ffem øra / aff Slethulte atertan ^lpeninger, aff^l Gamblabodom halff fierde øre / aff Bøtarwm halff siwnde øre / aff Gilbierva en øre / aff Ekeby thre øra / aff Hamarby siex øra / aff Westermark halff thridie øre / aff Hamarby fierdhung^m / Thessen gooz oc landbothorpp · ij wato / oc thyrro / medh allom oc allom thera tillagom engom wndan taknom / medh swa ordhom / oc skelom fforehaffdholm / at ⁿvi vilium ii varumⁿ liifftima wp bera ffore vara^o wphelle skuldh aff them samw goozom / aal affradh skatta / oc ingieldh · oc tho swa at ^pvi uilium^p gerna wara clostreno / til allan hwgnad oc tienisto hwar ^qui maghum ok mathum^{q,r}. Jtem kan thet oc swa wara / at ^svi skiptum^s nokot aff thessom goozom ffornehmdom / ij nokor annwr gooz betre oc hendelikare liggjande widh clostersins nýth / tha ^tuilium vi^t thet gøra clostreno til langliket gangn · oc bestandilsse / oc egh til vart^u / Oc swa affhender^v vi^x ffornehmde Eringisl Swnason ^yok Ingeborgh^y the fforscriffno gooz medh allom thera tillagom / oc swa the gooz aff thessom / kunno wardha betre / ij skipte / ssom ffør wt skriffwat star / ^zos ok varum^z arffwom / wnder Wastena closter til ewerdelika eghe / vidh hogxsta bud fforsýn oc ban Gudz oc wara ffrw / oc thes helgha clostersins · at the ffornehmdo gooz / engin aff uarum^{aa} erwingom ffodom hella offødhom / hella oc nokor annar a mina wegna / hindra / qwelia / hella aterkalla / ij nokon tima / her epter / At swa myklo fastare wari giffwin / thessen fforscriffno gooz / oc ewerdelika stadhug hallin / tha setia her erlike men oc ffrw siin insiglle^{ab} ffore thetta breff til witnisbyrdh · swa som er andeliken h[e]rra^{ac} biscop Niclissa ij Lynk[øp]inge^{ad} / h[e]rra^{ac} Karl aff Thýfftom · her Byrghe Wlffson · Boo Jonsson / ffrw Cristina ij Ffoghilwikom · minna elskelika syster dotter / oc her Bencth Phýlippooson · medh mino egno / Scriffwat epter Gudz byrdh · thwsanda arom thrý hwndradha^{af} arom lxx^{oag} wppa attunda arith · ij sietta dagh pascha / ij Wastenom.^{ah}

På baksidan: Testamentum domini Æringislonis comitis

(halvt kors)

18 : ĥ (Rasmus Ludvigssons brevsignum för Vadstena kloster)

66

d ix (Vadstena klostres brevsignum, se L. Sjödin i MRA 1939, s. 124)

per^{ai}

Sigill: nr 1–2 och 4–6 saknas; vid nr 1 och 4–6 kvarhänger sigillremsor och påsar av blått linne; nr 3 runt av ofärgat vax, diameter 3,3 cm (heraldiskt sigill, se SMV I, s. 118 och bättre bevarat ex. vid brev 1374 8/9, DS nr 8639): [...] milit[...]; nr 7 runt av ofärgat vax, diameter 2,4 cm (heraldiskt sigill, se SMV I, s. 118): [...]ristin [.] Vlphs dotter.

^{a-a} Tillagt över raden. ^b Troligen på rasur. ^c På rasur. ^d På rasur. ^e På rasur. ^f På rasur. ^g På rasur. ^h Föregås av utprickat förtilsse (före virgula). ⁱ En stapel saknas i bokstavsföljden mu. ^j Läsningen av tredje bokstaven osäker (u/n). ^k Ang. förkortningstecknet som förekommer fler gånger i detta brev se DS nr 9699 not c. ^{l-l} Orden hopskrivna. ^m Med överflödigt diakritiskt tecken över u. ⁿ⁻ⁿ På rasur. ^o På rasur. ^{p-p} På rasur. ^{q-q} På rasur. ^r Läsningen av bokstaven t osäker. ^{s-s} På rasur. ^{t-t} På rasur. ^u På rasur. ^v Så ms; skrivaren har här glömt att genomföra ändringen till verbets pluralform. ^x På rasur. ^{y-y} Tillagt över raden. ^{z-z} På rasur.

^{aa} På rasur. ^{ab} Första bokstaven l delvis dold av fläck. ^{ac} Skrivet hrr med överskrivet a. ^{ad} lynkinge ms. ^{ae} Se not ac. ^{af} hwn dra dha utan avstävningstecken vid radskifte. ^{ag} Tillagt över raden. ^{ah} Härefter brevavslutande tecken. ^{ai} Skrivet längst ned i vänstra hörnet.